

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ПРИКАРПАТСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ ВАСИЛЯ СТЕФАНІКА**

Факультет іноземних мов

Кафедра англійської філології

СИЛАБУС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Теоретична граматики

Рівень вищої освіти – перший (бакалаврський)
(перший (бакалаврський); другий (магістерський); третій (освітньо-науковий))

Освітня програма «Англійська мова і література»
Спеціальність 035 Філологія

Спеціалізація 035.041 Германські мови та літератури
(переклад включно), перша – англійська

Галузь знань 03 Гуманітарні науки

1. Загальна інформація	
Назва дисципліни	Теоретична граматики
Викладач (-і)	Бистров Яків Володимирович
Контактний телефон викладача	+380677046841
Е-mail викладача	yakiv.bystrov@pnu.edu.ua
Формат дисципліни	Очний
Обсяг дисципліни	3 кредити ЄКТС, 90 год.
Посилання на сайт дистанційного навчання	http://www.d-learn.pnu.edu.ua
Консультації	понеділок 14:50
2. Анотація до навчальної дисципліни	
<p>Курс теоретичної граматики має на меті забезпечити студентів знаннями про граматичну систему мови в єдності та взаємодії її структурного, семантичного і комунікативного аспектів. Завдання курсу – сформувати у студентів системно-наукове поняття про граматичну будову англійської мови в аспекті її структури і функціонування; розкрити проблемний характер основних питань граматичної теорії англійської мови.</p> <p>Зміст дисципліни охоплює основні концепції і граматичні теорії сучасної англійської мови, специфіку фахової термінології, методи дослідження граматичних явищ англійської мови. Предметом вивчення є граматична будова як основа системності у мові, морфологічна структура слова, граматичні класи слів, критерії виділення частин мови, класифікації частин мови, іменник та його граматичні категорії, проблема роду в англійській мові, проблема артикля, прикметник та його граматичні категорії, граматичне значення дієслова, семантико-граматичні групи дієслів, граматичні категорії дієслова, граматичні категорії та синтаксичні функції інфінітива і герундія, дієприкметник теперішнього часу, дієприкметник минулого часу, предикативна лінія простого речення, класифікація речень, елементарне речення, конституентний аналіз речення, будова складносурядних і складнопідрядних речень, комунікативний аналіз речення.</p>	
3. Мета та цілі навчальної дисципліни	
<p><u>Метою</u> вивчення теоретичної граматики є формування у здобувача вищої освіти системно-наукового поняття про граматичну будову англійської мови в аспекті її структури і функціонування для подальшого викладання англійської мови і проведення наукових досліджень.</p>	
4. Програмні компетентності	
<p><u>Загальні компетентності</u></p> <ul style="list-style-type: none"> • Здатність учитися й оволодівати сучасними знаннями. • Здатність до пошуку, опрацювання та аналізу інформації з різних джерел. • Уміння виявляти, ставити та вирішувати проблеми. • Здатність працювати в команді та автономно. • Здатність спілкуватися англійською мовою. • Здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу. • Здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях. • Усвідомлення принципів академічної доброчесності. <p><u>Фахові компетентності</u></p> <ul style="list-style-type: none"> • Усвідомлення структури філологічної науки та її теоретичних основ. • Здатність використовувати в професійній діяльності знання з теоретичної граматики англійської мови у викладанні англійської мови у закладах загальної середньої освіти. • Здатність вільно оперувати спеціальною термінологією з теоретичної граматики англійської мови. 	

- Володіння знаннями про основні теоретичні положення про граматичну будову англійської мови з урахуванням досягнень сучасних лінгвістичних досліджень у галузі морфології, семантичного, комунікативного синтаксису.
- Здатність опанувати проблемний характер основних питань граматичної теорії англійської мови, які пов'язані з граматичним значенням і категоріями частин мови, синтаксичним аналізом граматичних одиниць англійської мови.

5. Програмні результати навчання

- Ефективно працювати з інформацією: добирати необхідну інформацію з різних джерел, зокрема з фахової літератури та електронних баз, критично аналізувати й інтерпретувати її, впорядковувати, класифікувати й систематизувати.
- Використовувати набуті теоретичні знання з теоретичної граматики англійської мови в практичному курсі англійської мови та у подальшому викладанні англійської мови у закладах загальної середньої освіти.
- Організувати процес свого навчання й самоосвіти.
- Самостійно аналізувати наукову інформацію про граматичні дослідження з метою підвищення лінгвістичної ерудиції.
- Розуміти граматичні факти і явища та підходи до їх аналізу із застосуванням лінгвістичних методів (дистрибутивного, опозиційно-категоріального аналізу тощо).
- Знати й розуміти основні поняття граматики, граматичні теорії та концепції, уміти застосовувати їх у професійній діяльності.
- Розрізняти й аналізувати частини мови, визначати їх граматичне значення та здійснювати морфологічний аналіз слова, синтаксичний аналіз словосполучення та речення англійської мови.
- Розрізняти й аналізувати синтаксичні одиниці: словосполучення, речення, текст, проблеми їх класифікації, семантики, прагматики тощо.
- Дотримуватися правил академічної доброчесності.

6. Організація навчання

Обсяг навчальної дисципліни

Вид заняття	Загальна кількість годин
лекції	20
практичні заняття	10
самостійна робота	60

Ознаки навчальної дисципліни

Семестр	Спеціальність	Курс (рік навчання)	Нормативний / вибірковий
7	035 Філологія	4	Н

Тематика навчальної дисципліни

Тема	кількість год.		
	лекції	заняття	сам. роб.
Тема 1. Ввідна лекція. Граматика як розділ мовознавства. Граматична будова як основа системності у мові. Основні розділи граматики. Морфологічна структура слова. Парадигматичні і синтагматичні відношення у граматиці. Граматичне значення. Граматична категорія.	2		5
Тема 2. Граматичні класи слів. Критерії виокремлення частин мови. Класифікації частин мови (наукова граматика Г.Світа, синтаксичні фрейми Ч.Фріза та ін.). Теорія граматичного поля.	2	2	5
Тема 3. Іменник. Класифікація іменників. Категорія числа. Категорія відмінка. Проблема роду в англійській мові.	2	2	5

Прикметник. Граматичне значення прикметника. Семантико-граматичні підкласи прикметників. Синтаксичні функції прикметника. Займенник. Числівник. Граматичні категорії займенника і числівника. Службові частини мови. Основні функції.			
Тема 4. Дієслово. Граматичне значення дієслова. Семантико-граматичні групи дієслів. Граматичні категорії дієслова (особа, число, вид, час, спосіб).	4	2	5
Тема 5. Безособові форми дієслова. Інфінітив (граматичні категорії, синтаксичні функції). Граматичні категорії та синтаксичні функції герундія. Дієприкметник теперішнього часу. Дієприкметник минулого часу.	2	2	5
Тема 6. Синтаксис. Основні синтаксичні одиниці. Словосполучення і речення. Словосполучення як номінативна одиниця. Класифікація словосполучень.	2	2	10
Тема 7. Просте речення. Поняття предикативної лінії простого речення. Класифікація простих речень. Поняття елементарного речення. Засоби розширення елементарного речення за Г.Почепцовим.	2	2	5
Тема 8. Конституентний аналіз речення. Частини речення (головні та другорядні). Визначення і класифікації.	2		5
Тема 9. Складне речення. Класифікація речень. Будова складносурядних речень. Будова складнопідрядних речень.	2		5
Тема 10. Семантичний аналіз речення. Поняття поверхневої та глибинної структури. Тема-рематична організація речень. Проблеми прагматичного синтаксису.			10
ЗАГ.:	20	10	60
7. Система оцінювання навчальної дисципліни			
Загальна система оцінювання навчальної дисципліни	Система оцінювання курсу відбувається згідно з критеріями оцінювання навчальних досягнень студентів, що регламентовані в університеті. Загальна максимальна сума балів, яка присвоюється за курс, становить 100 балів, яка є сумою балів за виконання практичних завдань, підсумкове тестування, самостійну роботу (модуль 1) та бали, отримані під час іспиту (модуль 2). Допуск до іспиту передбачає отримання рейтингової підсумкової оцінки (максимум 50 балів, мінімум 25 балів). Студент, який не набрав 25 балів, до іспиту за відомістю №1 не допускається. У такому випадку до початку екзаменаційної сесії студент користується повторним правом отримати допуск на складання іспиту за відомістю №2 на консультаціях викладача (перескладання пропущених тем, виконання індивідуальних завдань).		
Вимоги до письмових робіт	Передбачене одне письмове підсумкове тестування на платформі d-learn.pnu.edu.ua, яке охоплює від 20 до 50 завдань (максимальна кількість балів – 10).		
Семінарські заняття	Оцінюється відвідуваність 5 занять упродовж семестру за 5-бальною шкалою. Максимальна кількість 40 балів розраховується як середнє арифметичне усіх занять з ваговим коефіцієнтом 8.		
Умови допуску	При виставленні рейтингового підсумкового балу обов'язково		

до підсумкового контролю	враховується присутність студента на заняттях (у тому числі на лекційних), активність студента під час практичного заняття; недопустимість пропусків на заняття без поважної причини, а також результати відпрацювання з поважної причини пропущених занять. При виставленні допуску до іспиту (максимум 50 балів) враховуються навчальні досягнення студентів (бали), набрані на поточному опитуванні під час контактних (аудиторних) годин, при виконанні завдань для самостійної роботи (40 балів), а також бали підсумкового тестування на платформі d-learn.pnu.edu.ua (10 балів).
Підсумковий контроль	Форма підсумкового контролю – екзамен. Форма здачі – усна. Здобувачеві пропонується екзаменаційний білет із трьох завдань – двох теоретичних (30 балів) і одного практичного (20 балів). Максимальна кількість балів за екзамен – 50 балів. Студент, який не набрав 25 балів за відомістю №1, користується правом перескладання іспиту за відомістю №2.

8. Політика навчальної дисципліни

Студент повинен добросовісно готуватися до усіх видів поточного та підсумкового контролю, дотримуватися правил академічної доброчесності.

Письмові роботи:

Програмою курсу передбачена 1 письмова підсумкова контрольна робота із максимальною оцінкою 10 балів.

Академічна доброчесність:

Списування та плагіат, а також користування мобільним телефоном, планшетом чи іншими мобільними пристроями під час опитування, виконання письмового завдання чи тестування є недопустимими та призводять до незарахування результатів чи нескладання тестування. Порушення академічної доброчесності студентами регламентується Кодексом честі ДВНЗ «Прикарпатський національний університет імені Василя Стефаника».

Відвідування занять

При виставленні рейтингового підсумкового балу обов'язково враховується присутність студента на заняттях (у тому числі на лекційних), активність студента під час практичного заняття; недопустимість пропусків та запізнь на заняття. Ураховуються результати відпрацювання з поважної причини пропущених занять. На консультаціях викладача студенти мають можливість відпрацювати заняття, які було пропущено з поважних причин, а також отримати роз'яснення питань, з якими виникли труднощі у процесі підготовки до практичних занять і письмової роботи.

9. Рекомендована література

1. Иванова И.П., Бурлакова В.В., Почепцов Г.Г. Теоретическая грамматика современного английского языка. Москва: Высш. школа, 1981.
2. Блох М.Я. Теоретическая грамматика английского языка. 3-е изд., испр. Москва: Высш. школа, 2002.
3. Rayevska N.M. Modern English Grammar. Kiev: Higher School, 1976.
4. Quirk R., Greenbaum S., Leech J., Svartvik J. A University Grammar of English. Moscow: Higher School, 1982.
5. Иофик Л.Л., Чахоян Л.П., Поспелова А.Г. Хрестоматия по теоретической грамматике английского языка. Ленинград: Просвещение, 1981.
6. Khaimovich B.S., Rogovskaya V.I. A Course in English Grammar. Москва: Высш. школа, 1976.
7. Malikova O.V. Modern English Grammar. General theoretical and pragmatic aspects. Kyiv: Publishing house "Kyiv University", 2005.
8. Alexeyeva I. Theoretical Grammar Course of Modern English. Вінниця: Нова Книга, 2007.

9. Collins P. and Hollo C. English Grammar. An introduction. Second edition. Palgrave Macmillan, 2010.
10. Crystal D. The Cambridge Encyclopedia of Language. Cambridge University Press, 1987.
11. Downing A., Locke P. English Grammar. A University Course. Second edition. Taylor & Francis e-Library, 2006.
12. Radford A. An Introduction to English Sentence Structure. Oxford University Press, 2009.
13. Вейхман Г.А. Новое в грамматике современного английского языка. Москва ООО «Издательство Астрель», 2002.
14. Вейхман Г.А. Новый взгляд на синтаксис английского языка. Москва: ООО «Издательство Астрель», 2002.
15. Гуревич В.В. Теоретическая грамматика английского языка. Москва: Флинта: Наука, 2004.
16. Харитонов І.А. Теоретична граматика сучасної англійської мови. Тернопіль: Навчальна книга, 2007.
17. Booij G. The Grammar of Words. An Introduction to Linguistic Morphology. Oxford University Press, 2007.
18. Huddleston R., Pullum G.K. A Student's Introduction to English Grammar. Cambridge University Press, 2005.

Додаткова:

1. Carstairs-McCarthy A. An Introduction to English Morphology Words and Their Structure. Edinburgh University Press, 2002.
2. Greenbaum S., Nelson G. An Introduction to English Grammar. Second Edition. Pearson Education Limited, 2002.
3. Dixon R. M. W. A Semantic Approach to English Grammar. Second Edition. Oxford University Press, 2005.
4. Müller S. Grammatical theory: From transformational grammar to constraint-based approaches. Berlin: Language Science Press, 2016.
5. Parrott M. Grammar for English Language Teachers. Cambridge University Press, 2000.
6. Plag I., Braun M. et al. Introduction to Linguistics. Second revised edition. Mouton de Gruyter, 2009.
7. Yule G. The Study of Language. Fourth ed. Cambridge University Press, 2010.
8. English Grammar Theory Tests [Електронний ресурс]. Режим доступу: <http://englishteststore.net>
9. Glossary of grammatical terms used in English Grammar: Theory and Use (2nd edition) by Hilde Hasselgård, Per Lysvag, Stig Johansson [Електронний ресурс]. Режим доступу: <http://folk.uio.no/hasselg/terms.html>
10. Theoretical Grammar by Richard Nordquist [Електронний ресурс]. Режим доступу: <https://www.thoughtco.com/theoretical-grammar-1692541>

Викладач Бистров Я.В., професор кафедри англійської філології